

המרץ
שנים

טליה בנון צור

צילום: דוד בכר

אמנות פרפורמנס ניסיונית הכוללת שחקן המפסל בחימר על פרצו פו שלו, סדנאות לכתובת והע לאת הצגות שלמות בתוך יממה, הופעות של מוזיקת פאנק, טכנו וג'ז וגם מסיבות של הליין הגאה "קוקשוק". את כל אלה אפשר למצוא בין השאר על הבמה של מרכז התרבות "המרץ2". אם תשאלו את אסף המאירי, מייסד ומנהל המקום, איך להגדיר אותו הוא יגיד בקצרה שזהו "קלאב שעושה הצגות, או תיאטרון שהוא מסיבה".

המשך בעמ' 2

אסף המאירי ויתר על קריירת בימוי בגרמניה כדי להקים בתל אביב את מרכז התרבות "המרץ2". "רציתי ליצור מקום שיש לו מקורות הכנסה משל עצמו עם בירה, קהל צעיר ורצפת בטון מלוכלכת"

"אף אחד לא צריך עוד תיאטרון בברלין, פה כן"

אסף המאירי מנחה קבוצת יוצרים בפרויקט "K-24", 2022. "קלאב שעושה הצגות, או תיאטרון שהוא מסיבה" צילום: עופר וקנין

המשך מעמ' 1

"בברלין, אחת התמונות שנצרכו בי, היתה האזרחים צובאים על תיאטרון הפולקסבינה ומסתגרים בו כי התחלפה ההנהלה. זה ממש מטורף להיזכר כמה רעש היה פה בתקופות אחרות סביב הצגות"

וחוקרת האמנות אביבה המאירי. "הם לימדו יחד באותו תיכון בסאסא במשך 30 שנה. כילד הגי עתי לערבי מגמות משותפים. במקום אחד היתה התערוכה של התלמידים של אמא ולידה היתה ההצגה של אבא. זה המודל". בגיל 19 נסע לגרמניה ללמוד אמנות, ובדרך התאהב מחדש בתיאטרון אחרי שביקר בפולקסבינה שבברלין, אחד התיאטראות המובילים במדינה. "ראיתי שם הצגה של הבמאי רנה פולש שהיה אחר כך המנהל האמנותי של התיאטרון. חיכיתי לו בקפיטריה ואמרתי 'תשמע, התיאטרון שלך ממש מגניב, אני מת על ההצגות שלך, אני יכול אולי להיות עוזר במאי?' הוא אמר לי 'זה לא בדיוק עובד ככה', ובכל זאת זה קרה. הת' עווה שלי היתה פשוט טמטום. אבל זה מה שצריך, זה עבד. לקח לי שנים אחרי זה להבין עד כמה החשיפה הזאת היתה מיוחדת, אקטואלית ולא בנאלית".

טמטום או לא, עוד לפני שרכש השכלה רשמית בתיאטרון, המאירי כבר הספיק לביים את "רעידת אדמה בצ'ילה" של היינריך פון קלייסט באגף הנוער של

הפולקסבינה. משם המשיך ללימודי בימוי תיאטרון ודרמטורגיה בולצבורג שבאוסטריה ואחר כך חזר לגרמניה והמשיך ליצור בין היתר ביים את "השחקן" מאת צ'יכוב, עיבוד מקורי ל"פראנז וואי" על פי ספרו של ג'יי די סלינגר ושתי הצגות שכתב בעצמו, "אגדת סוף" ו"קומדיית טנק". "היינו עושים הצגות בדירות נטושות בברלין שהשתלטנו עליהן, סקוואטים ממש", הוא נזכר. "התקנו שם מערכות תאורה ששורפות את החדה היתה בשכר נה חברת הגברה, הסברתי שאני שכן, סטודנט שמעלה הצגה של איכסן פה בדירה ליד ויצאתי משם עם עגלה של ציוד, ואז עוד אחת, ופתאום אמרנו 'צריך גם מכונת עשן', 'צריך מיקסר' והם זרמו

PORK – פרפורמנס של מלכת הדראג אנאלי גולדברג צילום: יהל זגורי

איתנו. אני עכשיו מבין ששם עשיתי את הסטאו', התמחיתי בלהביא כמה שיותר באפס כסף". הוא נע במשך כמה שנים על קו תל אביב-ברלין, עד שהחליט להשתקע כאן בשנת 2020. "הייתי באמירים בצפון אצל ההורים על ההר לכה, ואמרתי לעצמי שדרר שזה החלטה, גרמניה או ישראל? הבנתי שיש לי רצון לפעול פה ושיש משמעות לפעילות שלי. אף אחד לא צריך עוד תיאטרון בברלין, ופה צריך".

יש כבר לא מעט תיאטראות בתל אביב. למה צריך עוד?

"הרגשתי שאין מקום שיועד לחזק אמנות ברגע הנכון שלה ולתפוס את המקום שיכול לקחת אמן לפני שהוא מתמסד ולפני שהוא מתיימש. הבנתי שהבעיה היא לא דווקא כסף, אלא תשומת לב. כשמיניע אלינו אמן הוא מקבל זמן עבודה. אם אני בתיאטרון רפרטוארי ויש לי זמן חזרות ואני יכול לעבוד בשקט, עברתי כבר תהליכי 'התאמה'. אנחנו רוצים אותם רגע לפני תהליכי 'התאמה', ואנחנו גם לא רוצים להגיד להם 'אללה יש לכם חצי שעה לעבודה, אין כסף, אין זמן'. הבנתי שגם להיות ממסד אני טיממסדי זה משהו שאין.

"בחרנו לקחת את הפעילות של חיי הלילה ולייצר מוסד אחד שבו הכירה משלמת על זמן חזרות. הבנתי שכדי להקים מקום אני חייב להיות בלתי תלוי. שאני לא יכול להסתמך על תמיכות, על זה שיאהבו אותי או על הפקה ספציפית. רציתי ליצור מקום שיש

"הרגשתי שאין מקום שיועד לחזק אמנות ברגע הנכון שלה ולתפוס את המקום שיכול לקחת אמן לפני שהוא מתמסד ולפני שהוא מתיימש. הבנתי שהבעיה היא לא דווקא כסף, אלא תשומת לב"

לו מקורות הכנסה משל עצמו. מהר מאוד הבנו שהמועדון מלמד אותנו מה זה תיאטרון. שתיאטרון זה לא דווקא הדבר הזה שעומדים בו בתור בפואייה נקי עם כוס סרדה. שתיאטרון זה אקשן. אפשר שבתיאטרון תהיה בירה, קהל צעיר ורצפת בטון מלוכלכת". בין האירועים שהתקיימו במ' קום אפשר למצוא פאנל אנשי תרבות ולאחריו מסיבה עד שעות הבוקר; פרפורמנס של מלכת הדראג אנאלי גולדברג בגילומו של השחקן אריאל-גיל לוי בשם PORK; ערב הקראת "נוטס", תי' קיית הפתקים האישית בטלפון; קורס "המדגרה" לפיתוח יצירות בחומי תיאטרון, מחול, מוזיקה ופ' רפורמנס שהוביל גם לערב לקט של התוצרים; סדנת יחסי ציבור ושיווק שנועדה לסייע לאמנים מתחילים; ואפילו הופעות לילדים של שירי אריק איינשטיין ומתי כספי מבית החוג לתולדות המוזיקה.

בסופו של דבר גם בתיאטרון המיינסטרימי יש כיסאות ריקים באולם, ואתה מסתמך על זה שג'יע קהל לראות יצירות מסוג אחר לגמרי. זה לא מפחיד אותך?

התעמלות בוקר

1. מושב מדרום לכרמל על שם רב ששמו הרשמי מסתיים ב"בן בצלאל".
2. דמות שמציבה קשר רופף בין אריאל שרון להמרות מט"ח "שחורות" בתל אביב של פעם.

תשובות בעמ' 10

הקתדרה

מפגשים מהסוג האינטלקטואלי

כוכבי-על באמנות העכשווית

תערוכת דיוויד הוקני. תערוכת יחיד של דיוויד הוקני ב-NGV, מלבורן, אוסטרליה.
Matko Medic | Dreamstime.com ©

נצא למסע היכרות עם היוצרים המככבים בזירת האמנות הבינלאומית. נעמוד על סוד קסמם, על השינויים שחוללו ועל המגמות שהם מובילים בשדות האמנות בעולם.

התכנית:

- 01** האמנית ניבי אלרואי על דוריס סלסדו, פסלת ואמנית מיצב קולומביאנית.
- 02** האמן יונתן הירשפלד על גרהרד ריכטר ואנסלם קיפר, שני הקצוות של הציור הגרמני.
- 03** האמן יונתן אולמן על טרייסי אמין, "הילדה הרעה" של האמנות הבריטית.
- 04** החוקרת והאוצרת חגית פלג רותם על האמן האופטימיסט דיוויד הוקני.
- 05** האמנית שירלי וגנר על מארק ברדפורד, אמן אמריקאי פורץ דרך.
- 06** האוצרת רותי דירקטור על פיית' רינגולד, מחלוצות האמנות הפמיניסטית והאפרו-אמריקאית.
- 07** האוצרת נירית נלסון על אייזיק גוליאן, אמן מיצב ויוצר סרטים בריטי.
- 08** האוצרת טל לניר על רוברט מייפלד'ורף, אחד הצלמים המשפיעים ומעוררי המחלוקת ביותר של המאה ה-20.

עורכת התכנית: דנה גילרמן, אמנית, אוצרת ומבקרת אמנות

ימי שישי, בין השעות 11:30-12:45

במוזיאון ארץ ישראל (מו"א) וב-Zoom

8 מפגשים החל מה-8.11.2024

מחיר הסדרה לנרשמים
עד ה-21.10.2024: 720 ₪
במקום 840 ₪, מילת קוד
לקבלת ההנחה: **בִּינְלָאוּמִי**

עורכת התכנית: ד"ר תמרה ברוש

מוזיאון ארץ ישראל
תל אביב
חיים לבנון 2

*5288
052-9990513
katedra.co.il

שבשבילה קיבלתי את הכסף הזה. לצד ההצהרה הזאת, הוא גם מבקש לציין לטובה את ההתנהגות מול המשרה. "בתור מי שת"ד התרגל להילחם במערכות ולהרגיש שהן נגדי, נדהמתי מהעבודה איתם", הוא אומר. על עיריית תל אביב, לעומת זאת, יש לו בטן מלאה. "העירייה מבקשת מאיתנו היטל השבחה על סך 150 אלף שקל. אין בידי העמותה של נו ('זיגוטה') – המפעילה את המ"קום; טב"צ), בוודאי לא מהרווח הצנוע על בירה, איך לשלם. במקום ביל היא מנהלת נגדנו משפט על הפעלת עסק ללא רישיון. מצד אחד, היא זאת שמעכבת את הרישיון ומצד שני אין ביכולתנו לשלם את ההיטל כדי לקבל אותו. ולא רק שאין ביכולתנו, לפי פסיקת קות בג"ץ אין לבקש מעמותה את ההיטל הזה.

"אני רוצה להוכיח שיש קהל לאמנות טובה, ושלאמנות טובה היא צורך אנושי. הרעיון שלנו היה לסובב צד בשולחן, במקום 'למה אין כזה? למה זה לא טוב? למה חסר?' להיות בצד שנותן תשובות"

"אנחנו פתוחים שישה ימים בשבוע מול אולם מלא, והעירייה רוצה לסגור את המקום. במקביל, יש מלא אנשים שעושים הכל כדי שזה לא יקרה, אבל עם מילים לא הולכים למכולת ולא משלמים שכר דירה. אני מתבסס על תל אביב כעיר מוקה, עם היסטוריה תרבותית ועם DNA פלורליסטי. איפה אני אתחיל דבר חדש אם לא בתל אביב?"

מעיריית תל אביב-יפו נמסר בתגובה: "העירייה פועלת רבות לעידוד האמנות בעיר ותומכת בגופי תרבות ואמנים. גם את קרית המלאכה, שבה פועלת עמור תת וזיגוטה, מפתחת העירייה כמו רכו תרבות ואמנות, כחלק מרשת של מרכזים לאמנות ואמני העיר. ת"א תרבות קרית המלאכה פועל בשיתוף פעולה עם המרץ ומעורר דד את פעילותו מיום הקמתו. "ההליך המשפטי נגד עמותת זיגוטה בגין הפעלת עסק ללא רישיון החל בשנת 2021, כאשר הע"ס קיבל רישיון זמני רק בינואר 2024 ולכן הליכי האכיפה לא מורכבים. עם זאת, כחלק ממאמצי העירייה, הוארך היתר ההפעלה הזמני לעמותה עד לנובמבר 2024. גורמים עירוניים רבים פועלים נמרצות על מנת למצוא פתרון לסוגיה במסגרת החוק.

"לגבי הפטור מהיטל השבחה, הוועדה המקומית בוחנת מתן פטורים בהתאם לדין, אשר אינו מאפשר בנסיבות העניין, מתן פטור מהיטל השבחה לעמותה, והוועדה המקומית השיבה לעיר זה מכבר. דיון בערר שהוגש על ידי העמותה נקבע לסוף אוקטובר 2024 והוועדה המקומית תפעל בהתאם להכרעה לכשתתקבל".

הופעה של גון בן-ארי. "איפה אני אתחיל דבר חדש אם לא בתל אביב?" צילום: MUPERPHOTO

פרפורמנס של תום מאור במסגרת "המדגרה". "מיקי זוהר צריך לבוא לפה" צילום: דודו רוזן

אתה מדבר על דברים שקרו לפני הרבה שנים.

"אני חושב שמיקי זוהר צריך לבוא לפה ולראות שאמנות טובה היא לא בהכרח נגד משהו, אלא שהיא מאפשרת חשיבה מחודשת ומורכבת על המציאות ונותנת כוח לצופים. מי שמפחד מהכוח של העם הוא נגד העם".

השבוע נפתח בהמרץ מיום "לנדסקיפ", שמבקש לפנות לקהל לים רחבים יותר. זה הפעם הראשון שבה משרד התרבות תומך כספית בפעילות של המקום. כחלק מהמיום, אחת לחודשיים יתארחו בהמרץ הצגות מתיאטראות שונים ברחבי הארץ, בין היתר מאזורים שפוננו בעקבות המלחמה ובהם תיאטרון עוטף הנגב, מרכז היוצרים שלומי ומרכז אלקלעה מנצרת.

למרות התמיכה הממסדית, המאירי לא רואה סתירה בינה לבין האופי המחתרתי של המקום ולא מפחד מצנזורה. "אני אבגוד באמון שאני מקבל ממשרד התרבות אם אני לא אעשה תיאטרון, ולעשות תיאטרון זה להיות רלוונטי, לדבר עם קהל. אם אני לא עושה תיאטרון מפעיל, מכעיס או מעצב, אני לא מבצע את העבודה

ב-17 צעדים". תיאטרון החאן הירושלמי ביטל את ההצגה "הילד עם שני הלבבות" משום שיוצרה חאמד אמירי האשים את ישראל ברצח עם בעזה. ואילו רק בשבוע שעבר פנה שר התרבות מיקי זוהר למשרת ישראל בדרישה לבטל את הקרנת הסרט התיאטרוני "לוד" שעוסק בהיסטוריה הפלסטינית של העיר בתיאטרון אלסראיא היפוואי.

אתה חושב שיש לכם יותר חופש להעלות כאן תוכן שמותח ביקורת על המציאות?

"שום דבר שהוא 'עוקף בעיות' לא יעשה את הפעולה הזאת שאנחנו כל כך מחפשים. זה לאו דווקא לקטר על בעיות – תיאטרון פוליטי הוא מורכב, הוא אחראי לספר את הסיפור בדרך שנותנת לאנשים כוח ביד, הוא מעצים את הצופים. ההפגנות הכי גדולות בתל אביב היו בהבימה, לפני שהי מבנה השתנה. בברלין, אחת התמונות שנצרכו ב, היתה האזרחים צובאים על תיאטרון הפולקסבינה ומסתגרים בו כי התחלפה ההנהלה. זה ממש מטורף להיזכר כמה רעש היה פה בתקופות אחרות סביב הצגות. חנוך לוין עשה סע' רות שהן החלו שלג'".

"המרץ 2 תמיד מלא, כי הוא מדבר עם הקהל שלו. אני חושב הפוך, מדבר עם הקהל והם יבואו. אם אני מתעלם ממך בשיחה, את תלכי. אני רוצה להוכיח שיש קהל לאמנות טובה, ושלאמנות טובה היא צורך אנושי. לא באתי לקטר על תיאטרון המיינסטרים ואני לא ממעיט בערך של הפקות גדולות. לעשות תיאטרון טוב זה קשה. הרעיון שלנו היה לסובב צד בשולחן, במקום 'למה אין כזה? למה זה לא טוב? למה חסר?' להיות בצד שנותן תשובות".

לדבר עם קהל

מאז החלה ההפיכה המשטרית ובצל המלחמה המתמשכת, נדמה שהפחד ליצור ולהציג תוכן פוליטי רק הולך וגדל. כאשר בקאמרי העלו בקיץ שעבר עיבוד ל"המלך עומד למות", שהציב אלגוריה ברורה בין המלך הכוחני במחזה לנתניהו, חלק מהיושבים בקהל קמו והחלו לצעוק במחאה. יגאל עזרת, מנהל תיאטרון יפו הערבי-עברי, סיפר בראיון ל"הארץ" שמאז המלחמה בתי ספר מפחדים לבוא לתיאטרון שלו בגלל ההצגות הפוליטיות, בהן "איך להישאר הומניסטית אחרי טבח